Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIV. Ч. 109. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, П'ЯТНИЦЯ, 13-го ТРАВНЯ 1977 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, FRIDAY, MAY 13, 1977 No. 109. VOL. LXXXIV.

ПРЕЗИДІЯ ЕКЗЕКУТИВИ УККА ВІДБУЛА МІСЯЧНІ ЗБОРИ

Ню Йорк, Н.Й. (УККА). — В п'ятницю, 6-го травня ц.р., Президія Екзекутиви УККА відбула тут свої місячні збори, що ними провадив Йосип Лисогір, екзекутивний заступник президента УККА.

Після відчитання протоколу секретарем УККА ред. Ігнатом Білинським, предсідник зборів офіційно привітав Едварда Попеля, касира Українського Робітничого Союза, як одного з представників УРСоюзу в Екзекутиві УККА (другим є предсідник УРС Іван Олексин, як заступник президента УККА, який був у службовій поїздці в терені й не міг взяти участи у зборах).

Д-р Богдан Гнатюк і адміністративний директор УККА мгр Іван Базарко реферували справи збіркової кампанії СКВУ протягом травня. В тому напрямі вислано відповідні заклики, афіші, як теж повідомлення в пресі; вислано 700 збіркових лист в терен та висилається 15,000 окремих закликів на індивідуальні адреси. Вислано спеціяльні звернення, як теж переговорювано з Владиками Українських Церков з проханням, щоб вони уможливили переведення збірки на фонд СКВУ у своїх церквах. Цю справу полагоджено позитивно. Канцелярія СКВУ з Торонта надіслала імена 5-ох аплікантів на керівника Бюра СКВУ в Ню Йорку, з якими переведуть інтерв'ю американські члени Секретаріяту СКВУ.

З черги мгр Базарко реферував справу проєкту проф. Добрянського, тексти якого в українській і англійській мовах розіслано всім членам Екзекутиви та Крайової Ради УККА для обзнайомлення. Президент УККА пропонує створення Шевченківського Осередку у Вашінгтоні, який служив би як дослідчий центр, мав приміщення для бібліотеки та архіву, був осідком Українського Інформаційного Бюра і т.п.

По довгій дискусії, рішено прийняти в принципі цей проєкт та покликано спеціяльний комітет для обговорення цієї справи з представниками НТШ для спільної дії, як також виробити остаточний плян для здійснення цього проєкту.

П-і Уляна Дячук, касир УККА, відчитала проєкт правильника Крайової Господарської Ради, яку створено під час конференції українських фінансових, господарчих, братських і торговельно - промислових організацій з представниками УККА в Чікаго в лютому ц.р. Правильник прийнято одноголосно.

Далі, мгр І. Базарко звітував про справу Українського Інформаційного Бюра у Вашінгтоні. Згідно з інформаціями, УККА має підписати контракт винайму приміщення 1-го червня ц.р. Керівником Бюра тимчасово буде інж. Юрій Нестерчук, голова Відділу УККА у Вашінгтоні, який може віддати дещо свого часу на безплатній базі і який буде провадити бюро під загальним наглядом президента УККА проф. Добрянського. Інж. Нестерчук добере відповідальний персонал, згідно з виробленим бюджетом.

Мгр І. Базарко також повідомив, що нюйоркський стейт ухвалив певну грошеву допомогу для молодечих літніх таборів, а саме для СУМА, Пласту, ОДУМ і Молодої Думки. Спонзором частини програми є Український Конгресовий Комітет Америки. Він теж реферував про адміністративні справи дому УККА-СУА, та подав ряд персональних змін в керівних органах УККА:

По резиґнації проф. Петра Стерча, новим представником НТШ в Екзекутиві є д-р Роман Максимович;

Від УРСоюзу: голова УРС Іван Олексин — на віцепрезидента УККА; Едвард Попіль — секретар УККА; д-р Роман Ричок — Контрольна Комісія; проф. Степан Віхар і д-р Михайло Данилюк — Крайова Рада;

Асоціяція Українських Університетських Професорів: проф. Володимир Стойко — Екзекутива УККА; проф. Євген Федоренко і проф. Петро Ґой — Крайова Рада;

Спілка Українських Журналістів Америки: п-і Ольга Кузьмович — Крайова Рада.

Ред. Ігор Длябога, від імені українських молодечих організацій повідомив про заплянвані спортові ігрища на оселі СУМА в Елленвіллі, спеціяльні панелі для молоді в різних осередках про суспільно-громадські справи та фестивалі української молоді.

При кінці зборів піднесено справу навчання української мови в американських університетах та коледжах, в яких деякі українські професори послуговуються совєтськими підручниками, заповненими комуністичною пропаґандою, виданими в Україні. Президія Екзекутиви УККА звертає увагу, що існують не-комуністичні підручники, які кожний український професор чи професорка повинні використовувати при навчанні. Цю справу повинна вирішити Асоціяція Українських Університетських Професорів як зобов'язуючу практику для всіх викладачів української мови в американських інституціях.

Д-р М. Снігурович переобраний на голову Відділу УККА

Гейвен (М. Я.) — В суботу, 2-го квітня, тут відбулися Загальні Збори Українського Конгресового Комітету Америки, Відділ Ню Гейвен. Зборами проводила президія: мгр Богдан Данко — предсідник і пані Ліда Фіцалович — секретар. По вислуханні доповнень до надрукованого звіту з діяльности, збори на внесок Контрольної Комісії уділили абсолюторію і признання за пророблену працю уступаючій Управі та вибрали нову, здебільша переобираючи дотеперішний її склад з малими змінами. Нововибрана Управа працюватиме в такому складі: Михайло Снігурович — голова, проф. Іван Телюк — заступник голови, Гнат Андрусишин — секретар, сот.

Іван Стратичук — скарбник і референт УНФ, Софія Данко, Ліда Фіцалович, Володимир Береза, Роман Попель, Григорій Гіна і Осип Червак — члени. Контрольна комісія: дир. Микола Кошак, Михайло Пушкар і Василь Гачкевич. Товариський Суд: мгр Олег Микетей, мгр Михайло Бойко і мгр Богдан Бойко.

Болгари вшанували Василя Шарвана

Боффало (Н.Н). — В неділю, 8-го травня, відбувся тут 19-ий з черги бенкет Національного Фронту Болгарії, що його влаштував місцевий Відділ з нагоди свята св. Юрія-покровителя борців-героїв за свободу Болгарії. На головного промовця запрошено Василя Шарвана, керівника щоденної українськоі радіопрограми і заразом голову боффалівського Відділу УККА. На згаданому бенкеті був також д-р Іван Дочеф з Ню Йорку, діючий президент Світового Болгарського Фронту, який вручив п. Шарванові найвище відзначення Болгарського Національного Фронту: медалю волі і диплом в доказ відданої праці п. Шарвана в боротьбі проти комунізму і за свободу поневолених народів.

СЕНАТОРИ ВИСТУПЛЯТЬ В ОБОРОНІ УКРАЇНСЬКИХ ПОЛІТВ'ЯЗНІВ В СССР ПІД ЧАС ЗАПЛЯНОВАНОГО СЕНАТОРОМ Б. ДОЛОМ ПРИЙНЯТТЯ В НАСТУПНУ СЕРЕДУ В РЯМКАХ СПЕЦІЯЛЬНОЇ АКЦІЇ УНС

Вашінгтон. — Починаючи з понеділка, 16-го травня, впродовж цілого тижня тут проходитиме інтенсивна акція, заініційована УНСоюзом, в обороні недавно заарештованих чотирьох членів київської Групи сприяння виконанню Гельсінкських угод та інших українських політв'язнів.

Акція УНСоюзу була задумана як доповнення і посилення всіх інших заходів в обороні Миколи Руденка, Олексія Тихого, Мирослава Мариновича і Миколи Матусевича та раніше запроторених совєтськими властями українських діячів культури, як Валентин Мороз, Вячеслав Чорновіл та інші. Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу, беручи до уваги посилену терористичну наґінку совєтских режимників в Україні та сприятливі умовини у Вашінгтоні в наслідок заяв президента Картера і поодиноких законодавців в обороні людських прав, звернувся із закликом до своїх членів негайно сконтактуватися із обома сенаторами свого стейту та з конгресменом даного дистрикту — телефонічно, телеграфічно чи листовно — з вимогою вставитися за українських політв'язнів. Крім цього, на тиждень, починаючи від понеділка, 16-го травня, Головний Екзекутивний Комітет УНСоюзу закликав своїх членів, щоб вони, у межах своїх можливостей прибули до Вашінгтону та особисто відвідали сенаторів із своїх стейтів та конгресмена із своєї виборчої округи та вимагали від них вставитися за українських політв'язнів. Ця акція важлива ще й тим, що на половину червня заплянована в Беоґраді, Югославія, конференція для перевірки виконання Гельсінкських угод, що їх підписали в серпні, 1975-го року, голови 35-ох держав, включно із ЗСА, Канадою і СССР.

Ключевим днем того тижня буде середа, 18-го травня, бо на цей день сенатор Боб Дол заплянував спеціяльне прийняття для законодавців і учасників акції, під час якого він та інші сенатори виступлять із публічними заявами в обороні українських політв'язнів. Прийняття відбудеться в будинку Капітолю в кімнаті ч. С 207, в год. 7-ій вечора.

УНСоюз приготовив для учасників акції інформаційний пакет, який включає основні дані про деяких політв'язнів, тексти листів і резолюцій Конґресу ЗСА, коментарі і заяви визначних осіб про ситуацію в Україні, тощо. Ці пакети учасники акції повинні передати законодавцям під час відвідин.

Центральним інформаційним пунктом буде готель Коммодор (Тел. 628-2300). Крім цього, у всіх детальних інформаціях слід звертатися до головних радних УНСоюзу, д-ра Мирона Куропася, тел. /202/ 587-8460, і Євгена Іванціва, тел. /202/ 362-3658.

Зустріч у підготові спеціяльної акції УНС у Вашінгтоні для посилення руху в обороні українських політв'язнів в СССР. На фото (зліва): головні радні УНС д-р Мирон Куропась і Євген Іванців, сенатор Боб Дол із приготованим в рамках цієї акції пакетом інформаційних матеріялів про українських політв'язнів, головний предсідник УНС Йосип Лисогір та головний радний проф. Тарас Шмаґала.

СУСК і Міжнародна Амнестія спільно демонструють в обороні людських прав

Вінніпег (КУК) — В Оттаві перед совєтською амбасадою дня 15-го травня ц. р. відбудеться демонстрація в обороні людських прав, загарантованих Гельсінкським трактатом, під спільним спонзоруванням Організації Міжнародної Амнестії і Союзу Українського Студентства Канади. Ця демонстрація зокрема виступає за звільнення недавно ув'язнених оборонців виконання Гельсінкських угод Миколи Руденка, Олекси Тихого, Мирослава Мариновича, Миколи Матусевича і Александра Гінзбурга та Юрія Орлова.

Польські дисиденти заповідають посилення поротьби за людські права

Варшава. — Польський дисидентський Комітет Оборони Робітників заповів минулої середи, 11-го травня, що він плянує посилити свою боротьбу за людські права в Польщі. Повідомлення видано після вбивства в Кракові одного студента, що був пов'язаний з цим Комітетом. Речник Комітету Яцек Курон повідомив, що цей Комітет інтелектуалістів творить два нові відділення у зв'язку з урядовими напастями та репресіями проти його 24 членів. Згідно з повідомленням Курона, плянується створити Інтервенційне Бюро, яке матиме за завдання ,,збирання фактів порушування людських і громадянських прав владою, інформувати про це публіку та дбати про правну опіку для переслідуваних''. Створено також Соціяльний Фонд Самодопомоги із завданням ,,постійної допомоги переслідуваним''.

Окружний Комітет УНС в Детройті відбув наради, накреслив пляни

Детройт (В.П.) — У суботу, 30-го квітня ц.р., у залі Українського Народного Дому при вул. Мартін, Детройт-захід, відбулися організаційні збори Окружного Комітету УНС, що об'єднує разом 20 відділів Мічіґену, південного Онтеріо та північного Огайо. У нарадах взяли участь голови, секретарі та представники 8-ох Відділів. Нарадами проводив голова Володимир Дідик, почесний член Головного Уряду УНС, секретарював Григорій Корбяк.

Відкриваючи наради, голова підкреслив ціль зборів, а саме: а) перевірити організаційну діяльність та здобутки Округи за перше чвертьріччя 1977; б) обмірковувати загальний плян праці на біжучу каденцію.

Організаційні справи реферував широко обласний

(Закінчення на стор. 4-ій)

ДОПОВІДЬ Д-РА А. ФІҐОЛЯ

Нюарк, Н. Дж. — В суботу, 14-го травня ц. р. о год. 7-ій вечора в залі УСТ ,,Чорноморська Січ'' при 680 Санфорд евеню, відбудеться доповідь д-ра Анатаса Фіґоля на тему: ,,Питання майбутнього української спільноти в діяспорі''. Доповідь влаштовує Секретаріят Українського Демократичного Руху.

ЕВРОПЕЙСЬКА ПРЕСА ПРОСЛАВЛЯЄ КАРТЕРА

Лондон. — Великі і пристижеві европейські газети, включно із деякими прокомуністичними, не перестають друкувати похвал на адресу президента Джіммі Картера у пов'язанні з його участю на конференції сімох індустріяльних держав у Лондоні, конференції і нарад з представниками 15-ох держав — членів Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) і його приватних зустрічей з президентом Сірії Ассадом в Женеві та французьким президентом Валери Жіскаром д'Естеном в Лондоні, як також багатьма іншими політичними діячами, між ними з генеральним секретарем НАТО д-ром Джозефом Лунсом. Деякі газети порівнюють Картера до покійного президента Джона Кеннеді. Прокомуністичні газети Італії назвали Картера ,,людиною, повною вирозуміння'', яка готова співпрацювати з кожною країною. Французька газета ,,Лє Монд'' присвятила Картерові велику редакційну статтю, в якій говориться, що зустрічі Картера з головами держав Франції, Західньої Німеччини, Японії, Італії, Великобританії і Канади та представниками 15-ох держав НАТО переконали всіх, що Президент ЗСА має велике зрозуміння до проблем Европи. Консервативний щоденник ,,Лондон Івнінг Нюз'' пише, що президент Картер, подібно як колись Кеннеді, має в собі щось такого, що автоматично збуджує довір'я до його особи і його арґументів. Цитуючи слова прем'єра Джеймса Каллаґена, газета відмічує, що британці відчувають у присутності Картера ,,подув свіжого повітря''. Із словами признання висловились італійські газети, між ними орган Комуністичної партії Італії ,,Ль Юніта'' та ,,Паеса Сера''. Колюмніст лондонського ,,Таймсу'' Люїс Герен написав, що ,,Картер задемонстрував, що він не є тільки інший президент Америки''. Він визнав авторитет інших і їхні потреби потрактував як свої власні. Консервативний німецький щоденник ,,Ді Вельт'' заявляє, що виступи президента Картера внесли атмосферу самовпевнености серед 15-ох представників держав НАТО. Інша німецька газета ,,Франкфуртер Альґемайне Цайтунґ'' говорить, що ,,Картер не розчарував Европи; він збудив старий континен до до нових чинів і закликав його до провідництва''. Подібно висловилася ,,Штутґартер Цайтунґ'' та інші провідні німецькі щоденники. Газети ,,Ля Стампа'' в Італії, робітнича газета ,,Дейлі Мірор'' і ,,Дейлі Експресс'' в Британії заявляють, що діялог між Европою і Америкою нав'язаний, його треба поширювати і розвивати. Европейська преса висловлює також надію, що хаотична ситуація на відтинку роззброєння і зменшення арсеналу атомових ракет напевно поправиться за старанням президента Картера, який поставив собі за ціль довести цю справу до позитивного завершення.

Розалін Картер відвідає сім латино-американських країн

Вашінгтон. — Розалін Картер, дружина Президента ЗСА, приготовляється до першої своєї подорожі до країн Латинської Америки. В часі від 30-го травня до 12-го червня пані Картер має намір відвідати Джамейку, Коста Ріко, Еквадор, Перу, Бразилію, Колюмбію і Венесуелю. Пресове бюро пані Картер інформує, що дружина Президента дуже ретельно підготовляється до своєї місії. Президент Картер в розмові з кореспондентами минулого місяця заявив, що його дружина, яку він вважає своїм ,,політичним партнером'', заторкуватиме у розмовах з представниками Південної Америки важливі справи і працюватиме в напрямі поліпшення відносин між згаданими країнами і ЗСА.

ПАНЕЛЬ 82-ГО ВІДДІЛУ СУА

Ню Йорк. — Заходами 82-го Відділу СУА у співдії з СУЖА тут в неділю, 15-го травня ц. р., о год. 1:30 по полудні в залі Літературно-Мистецького Клюбу при 136 2-га евеню відбудеться панель на тему: ,,Українська родина сьогодні й завтра''. Панелістами виступлять Лідія Крамарчук, Ксеня Одежинська і Юрій Павлічко. Модератором панелю буде ред. Ольга Кузьмович. По доповідях — запити і дискусія.

РОЗМОВА ВЕНСА З АЛЛОНОМ В ЛОНДОНІ З'ЯСУВАЛА АМЕРИКАНСЬКЕ ВІДНОШЕННЯ ДО ІЗРАЇЛЯ І ПАЛЕСТИНИ

Лондон. — Державний секретар Сайрус Венс, зустрівшись в американській амбасаді в Лондоні з міністром закордонних справ Ізраїля Їґалом Алланом та його дорадниками, повторив раніше американське зобов'язання про ,,спеціяльний статус" у співпраці ЗСА з Ізраїлем і запевнив, що Ізраїль і далі одержуватиме від З'єднаних Стейтів Америки зброю, якої він потребуватиме, разом з найновішою технологією і новими винаходами в ділянці оззброєння. Венс, який разом з Алланом зустрінувся у вестибюлі амбасади ЗСА з кореспондентами, заявив, що американські пропозиції для розв'язки близькосхідньої проблеми будуть передані заінтересованим сторонам і не будуть перерішувані заздалегідь. Фактичною метою зустрічі Венса з Аллоном було намагання уряду ЗСА поінформувати Ізраїль про розмови президента Картера з лідерами Єгипту, Йорданії і Сирії. Пізніше, під час розмови між обома державними мужами, показалося, що в Ізраїлі наступив зворот відносно довір'я до американської закордонної політики. Однак у зв'язку з заявою Картера про конечність встановлення батьківщини для палестинців, в Ізраїлі панувала непевність, чи уряд ЗСА бере на себе повну ініціятиву розв'язки тієї справи і чи ізраїльські інтереси в тому випадку будуть вповні забезпечені. Зустріч Венса з Аллоном відбувалася якраз в тому часі, коли поширились вістки, що голова Палестинської Визвольної Організації Ясір Арафат готовий визнати Ізраїль, з застереженням, що визнання буде пов'язане з розв'язкою палестинської проблеми і погодженням Ізраїля на відступлення частини захопленої території для створення там палестинської самостійної держави. Цю інформацію підтвердили також совєтські джерела, які стверджують, що ПВО годиться на існування Ізраїля при умові, що він не буде противитись плянові створення Палестини.

У вислідi довшої розмови між Венсом і Аллоном обидві сторони дійшли до заключення, що: ЗСА обіцяють не проголошувати своїх пропозицій розв'язки палестинської проблеми поки їх не апробують заінтересовані сторони, в тому числі також Ізраїль; не входити в контакт з Палестинською Визвольною Організацією офіційно поки вона не визнає резолюції ОН про існування Ізраїля; продовжувати доставу зброї і технічного виряду Ізраїлеві на базі спеціяльної домовлености. На запит кореспондентів, чи Арафат дійсно має інтенцію визнати офіційно Ізраїль, державний секретар Венс відповів: ,,Жадна із сторін не зробила якоїсь специфічної пропозиції". Опісля, вже в літаку, яким Венс їхав до Мадріду на зустріч з королем Хуаном Карльосом і представниками еспанського уряду, він запевнив кореспондентів, що відклики на заяви Арафата є покищо чутками і він не має ніяких доказів правдивости цього твердження.

Представники СССР і ЗСА продовжують в Женеві розмови в справі зброї

Женева. — В середу, 11-го травня, представники З'єднаних Стейтів Америки і Совєтського Союзу відновили тут ,,технічні переговори'' в справі обмеження їхніх стратегічних атомових арсеналів. Переговори в цій справі вже відбулися раніше, але їх перервано в листопаді минулого року, очікуючи на перебрання влади в Америці новообраним президентом Джіммі Картером. В середу, 11-го травня, відбулися тільки вступні розмови між головою американської делегації Полем С. Варнке та головою совєтської делеґації Владіміром С. Сємйоновим в приміщеннях совєтської місії. Розмова тривала майже дві години і її завданням була підготова до сесії повних делеґацій обох країн, що має відбутися в приміщеннях американської місії цієї п'ятниці. Відновлення розмов попереджує зустріч державного секретаря ЗСА Сайруса Венса зі совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком в наступному тижні, яку передбачено і заплянoвано під час недавніх відвідин та безуспішних розмов Венса в Москві.

Бюджетові референти устійнили 118.5 більйонів бюджету на оборону

Вашінгтон. — Бюджетові референти Сенату і Палати Репрезентантів минулої середи, 11-го травня, остаточно погодились встановити оборонний бюджет в сумі 118.5 більйонів долярів. Передбачається, що встановлення такої межі на оборонні видатки зустрінеться з поважними труднощами в Палаті Репрезентантів, бо багато ліберальних конгресменів вважають їх за надмірні, а республіканці виступають проти передбачених 64.65 більйона долярів дефіциту в загальному бюджеті. Устійнена референтами сума 118.5 більйонів долярів видатків на оборону є на 1.8 більйона долярів менша від тієї суми, яку схвалив Сенат, та на 1.4 більйона долярів більша від тієї, яку схвалила Палата Репрезентантів.

Фінляндський уряд подався до димісії

Гельсінки, Фінляндія. — Фінляндський уряд, який складався з трьох партій меншости і який діяв під проводом прем'єра Мартті Міеттунена, подався до димісії у зв'язку з урядовою кризою, яка виникла на тлі міжпартійної боротьби. Прем'єр Міеттунен хотів дати вільну руку президентові Урго Кекконенові, щоб він ще перед поїздкою до Совєтського Союзу, куди він вибирається у вівторок, 17-го травня, мав змогу покликати нового прем'єра, який намагатиметься зформувати кабінет з партій більшости. Президент Кекконен, який висловився за такою урядовою реформою, покищо попросив на становище прем'єра Калеві Сорсу, голову Соціял-демократичної партії, найбільш впливової політичної партії в країні. Найближчою проблемою, яку мусить розв'язати новий уряд є великий дефіцит в торгівлі, 12 відсоткова інфляція, 7 відсоткове безробіття та багато інших справ.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата: на рік — $30.00, на пів року — $16.00, на 3 місяці — $9.00. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Людські права і детант

У зв'язку з конференцією голів сімох індустріяльних держав в Лондоні та аналізою праці нової Адміністрації президента Картера у перших сто днях, в американській, як і в світовій пресі чимраз виразніше натякається на охолодження відносин між З'єднаними Стейтами Америки і Совєтським Союзом та евентуальне закінчення політики детанту, яку так всеціло піддержували на протязі років попередні президенти ЗСА Річард Ніксон і Джералд Форд та їхній державний секретар Генрі Кіссінджер, якого цілком слушно уважали творцем нових видів політики зближення ЗСА з комуністичними державами. Американська газета ,,Бизнес Вік'' з приводу цього пише, що президент Картер менше від його попередників заінтересований політикою детанту зі Совєтським Союзом, бо, мовляв, демократи взагалі займали досі твердше становище до диктаторської системи в СССР, можливо навіть тому, що кожне наближення до комуністичної Росії викликає в них привиди Ялти, яка обтяжує їх минувшину. Пресові коментатори в загальному погоджуються, що президент Картер може позволити собі в нових обставинах навіть на припинення політики детанту без страху, що втратить популярність в Демократичній партії, чи навіть в американському народі. Агресивна політика комуно-російських імперіялістів багатьом в Америці відкрила очі, а авантюрницькі війни з участю совєтської зброї і військових дорадників, в Анголі, Заїрі, Родесії й інших частинах світу, як також їхня еміграційна політика у відношенні до людей жидівської національности та терористичні акти КҐБ супроти дисидентських рухів, спричинили зворот у відношенні американців до СССР. Навіть скрайньо-ліберальні круги в ЗСА, які колись антисовєтські виступи називали ,,реакційністю'', змінили свою думку і засудили антилюдські акти совєтських верховодів та піддержали політику президента Картера на відтинку людських прав. Якщо врахувати ще тверду поставу американського робітництва, зокрема двох потужних робітничих спілок — Американської Федерації Праці — Конгресу Індустріяльних Організацій і Спілки автових робітників, які домагаються від Адміністрації продовження оборони людських прав в комуністичних країнах, то становище Картера дуже сильне, помимо того, що світ великого бизнесу все ще намагається творити ,,відповідний клімат'' для стимулювання торгівлі з СССР.

Картерове поступування зрозуміли також в Европі і відповідно на нього реагують. Французька газета ,,ЛьОрор'' пише, що президент Америки нарешті вирішив покласти кінець ,,об'єктивній спілці'' з Брежнєвим, бо чим, як не спілкою з ним може бути промовчування веденого совєтами злочину супроти осіб, які прагнуть жити свобідно. Також інші европейські газети, між ними дуже поширений і почитний щоденник ,,Ноє Цюріхер Цайтунг'' пише, що Москва розраховувала, що її злочини знову будуть приховані мовчанкою на Заході і тому особисті виступи президента Картера та його уряду проти совєтських терористичних практик викликали там повінь люті і подратування.

Залежатиме тепер, очевидно, у великій мірі, від постави Москви, чи політика детанту продовжуватиметься, чи вона стане нереальною і припиниться на Заході. Покищо немає достатніх даних про цілковите припинення тієї ілюзійної політики у країнах вільного світу, хоч на Заході чимраз виразніше поширюються голоси про потребу морального тиску на Кремль, про принципове становище Заходу у відношенні до людських прав, про переслідування членів руху спротиву тощо. Треба однак побоюватись, що Захід може не видержати тиску московської пропаґанди і повернеться до попереднього опортунізму, який закінчиться катастрофою. Особисте становище президента Картера і корисні потягнення його уряду треба всіми силами і засобами піддержувати, бо це найбільш реальні в теперішньому часі і обставинах познаки корисної зміни на Заході у відношенні до совєтських тоталітаристів.

М. Данилишин

КОЛИСКА УКРАЇНСЬКОГО ПОСЕЛЕННЯ В АРҐЕНТИНІ

Українська еміграція до Арґентини почалася в 1967 році, коли приїхали перші транспорти наших поселенців, головно з Товмацького повіту (Західня Україна), які осіли в місцевості Апостолєс, що збігом часу розрослося в місто, яке стало головним осередком українських скупчень в Місіонес. Апостолєс нараховує загально 20 тисяч населення, серед яких переважають українці, бо в самому місті і околицях живе яких 500 родин українського походження.

Провінція Місіонес находиться на віддалі 1.100 кілометрів від Буенос Айресу, і нараховує коло 500 тисяч мешканців, серед яких живе понад 30 тисяч українців, які живуть в 43 місцевостях.

З нагоди 80-ліття українського поселення в Місіонес вже подано деякі інформації про їх життя та здобутки, а тепер подається дещо про саму провінцію, яка замітна тим, що в ній поселилися групи европейської еміграції, які осіли там окремими скупченнями. Коли одну її частину в околицях Апостолєс, Посадас, Хардін Амеріка та Обера зайняли українці і частинно поляки, то місцевості Ельдорадо та Монтекарльо зайняли німецькі скупчення, які поселилися там значно пізніше. Німецька колонія в Ельдорадо заснована 28 вересня 1919 року, а німецька колонія в Монтекарльо заснована 4 травня 1920 року. В тих сторонах є також невелике число японців і французів. В тих сторонах дальше вглиб до водопаду Іґвасу є ще колонія, що має типічне польське ім'я Ванда і заселена вона поляками, а частинно і українцями.

Замітним є також те, що червону і родючу місіонську землю перетинає понад 40 різних річок і гірських потоків. Є рівнож кілька невеликих озер та 10 водоспадів, що створює надзвичайно гарні краєвиди, головно в тих округах, де є озера та водоспади, з яких більшість досі належно не досліджені, а деякі не мають належного доїзду, щоб була можливість їх оглянути та налюбуватися красою надзвичайно гарних гірських краєвидів, з буйною рістнею, озерами та річками, в яких є багато й різної риби та водних екзотичних птахів та звірів.

Відмічуючи 80-річчя українського поселення в Міміонес, уважаю доцільним підкреслити зріст та красу цієї провінції, яка являється колискою нашого поселення в Арґентині, де наші скупчення здобули собі якнайкращу опінію та належне признання.

Загально провінція Місіонес має дуже родючу землю, на якій управляється великих розмірів плянтації — ,,жерба мати'', чаю, тютюну, цукрової тростини, та великі простори лісів, що творять головне багатство провінції, яку прикрашують гори, озера та водоспади, що їх назви є слідуючі:

1. Водоспад Іґвасу, що находиться на річці тієї самої назви, яка впадає до річки Парана, де твориться трикутник, в якому сходяться три сусідуючі держави — Арґентига, Параґвай і Бразилія. Водоспад Іґвасу належить до найбільших водоспадів світу та має дуже імпозантну панораму, що зараховується одною з найкращих. Його висота виносить 80 метрів, отже майже два рази більша від Ніяґари, а шириною він має півокруглий вигляд більше одного кілометра. Там, де починається водоспад — річка Іґвасу розливається дуже широко та має кілька порогів, які загально нараховують аж 275 окремих водоспадів. Головне ядро його це рівнож збірний водоспад, що має загально 21 окремих водоспадів, з яких 18 є по боці Арґентини, а три по боці Бразилії. На горі водоспаду і на його головних руслах побудовано ,,пасарелі'' (мости), якими можна проходити, щоб оглядати його маєстатичний вигляд. Подібно є також і в долішній його частині, де за допомогою ,,пасарель'' можна підходити близько, щоб оглядати запінені клуби води та краску ,,Веселки'', яка в соняшні дні є постійною.

2. ,,Сальтос дель Мокона'' — це другий великий і панорамою може ще гарніший водоспад, що находиться на озері, яке творять річки — Пепері-Ґвасу та Пепері-міні, що вливаються там до річки Ураґвай, яка творить границю між Арґентиною і Бразилією. Висота його виносить лише 20 метрів, але ширина переходить три кілометри. Доступ до цього водоспаду досить трудний і лише човном по річці Ураґвай, починаючи з порту Ель Собербіо, є можливість дістатися до водоспаду і з лодки або протилежного берега річки Ураґвай оглядати величну і надзвичайно гарну панораму.

3. ,,Сальто Енкантадо'' — це водоспад на озері, що його творить річка Ґвеняпіру недалеко місцевості Арістобульо дель Важе. Водоспад має 60 метрів висоти і проходить жолобом через високі скелі, що їх в соняшні дні постійно прикрашають краски ,,Веселки''.

4. Водоспад ,,Сальтос де Алєгрія'' в околицях Сан Педро на озері ,Аррожо де Алєгрія'', яке творить два окремі водоспади — перший називається Керель, що має 18 метрів висоти, а другий Ель Голь-

(Закінчення на стор. 3-ій,

Володимир Мацьків

УКРАЇНКА, ЩО СТАЛА ТУРЕЦЬКОЮ СУЛТАНКОЮ

В історії народів бувають події, які не раз важко вияснити нормальною логікою. Така подія сталась і у нашому народі. Тут ідеться про українську дівчину, яка стала турецькою султанкою та відіграла там неабияку ролю:

Настуня Лісовська, донька пароха церкви св. Духа в Рогатині, стала жінкою десятого з черги турецького султана Сулеймана, якого турки називають ,,Великим'' та ,,Пишним''.

Треба подивляти ту дівчину, що без високої освіти, без знання чужих країв та народів, чужих мов, зуміла приєднати до себе гордого та могутнього султана; щобільше, не зважаючи на турецький звичай, стати єдиною його жінкою, усуваючи великий вплив численного гарему. Вона зуміла так вплинути на свого чоловіка, що він повір'яв її багато державних справ та був вповні вдоволений їх полагодженням. Деякі справи полагоджувала сама, вважаючи, що як дружина султана, має на це повне право.

Вона зуміла теж усунути правного престолонаслідника, сина від першої жінки Сулеймана, щоб такою дорогою забезпечити трон та володіння своєму синові. Вона мала вплив не тільки на турецькі державні справи, але полагоджувала теж різні міждержавні справи та вела переписку з чужими володарями.

Коли зважити, що ні одна жінка з гарему султана, ні з попередників, ані наслідників Сулеймана, не здобула такого впливу, то треба вважати ролю Роксоляни (так її називали в Туреччині) за незвичайну подію.

Про цю жінку написано вже чимало праць наукового, як і белетристичного характеру. В нашій літературі заслуговує на увагу повість д-ра Осипа Назарука п. н. ,,Роксоляна'', що появилася ще на рідних землях, а в Америці її перевидало видавництво ,,Говерля'' в 1955р. Є також повість Миколи Лазорського п. н. ,,Степова Квітка''.

Д-р Осип Назарук, беручись до писання цієї повісті, простудіював справу Роксоляни досить докладно. Про це він згадує в післяслові та поясненнях. Переконливо доказує це також зміст повісти, в якій автор подає численні цитати Корану, назви різних султанських урядовців та полководців, чимало турецьких слів, звичаїв та історичних фактів з часів володіння Сулеймана. Д-р О. Назарук наводить джерельні матеріяли, з яких користав сам і з яких можуть користати майбутні дослідники. *).

Автор каже, що Твардовський, польський посол в Царгороді, в 1621р. чув від турків, що Роксоляна походила з Рогатина, але давніший польський поет П. Ґославскі у своєму творі ,,Подолє'' подає, що вона була подолянка. **).

Не виключене, що вона народилась в Чемерівцях, де її батько був священиком, заки його перенесено до Рогатина.

Історична повість ,,Роксоляна или Анастазія Лісовская'' була надрукована в ,,Подольських Епархіяльних Відомостях'' у 1880р. Появилася теж поема Старицької, друкована в Києві, і лібретто до опери Д. Січинського, друковане в Станиславові. В бібліографії Е. Левицького записано, що існує політично—історична драма ,,Роксоляна'', друкована в Коломиї в 1869 р., а рецензія про неї була у Львівській ,,Правді'' цього ж року. В бібліотеці одного з італійських университетів мала бути книжка в латинській мові: ,,Roksolana uxor Suleimani".

Крім наукових і літературних творів, існувало теж кілька портретів Роксоляни. Два з них були в Українському Національному Музеї. Один, мальований італійським малярем, вказує, що Роксоляна була гарна, ніжна, скромна й дуже спокійна з вигляду. Д- р О. Назарук твердить, що бачив також портрет німецького маляра, де Роксоляна сиділа на золотому кріслі, в одязі прибраному перлами. Існували теж портрети польських малярів.

У своєму часі зацікавлення особою Роксоляни було дуже велике. Колишній венецький посол Наваґеро твердив, що Роксоляна є мила, скромна і дуже добре знає вдачу султана та своїм спритом і зручним поступованням зуміла повністю його оволодіти. Могутній Сулейман не тільки обсипав її дорогими дарунками, але часто підчинявся її опінії в прилюдних справах.

В книжці Я. Паєвского написано, що вона зуміла запевнити своєму синові Селімові наслідство трону, а свого зятя, великого везира Жустена пашу — постійно піддержувала. Цікавилася закордонною політикою. Принагідно запевнила польського короля Жиґмонта Авґуста, що займеться кожною справою, яку король мусітиме лагодити в Туреччині, й постійно нагадуватиме про неї султанові. На знак пам'яти й приязни післала королеві в подарунку вишивані сорочки, паски і хусточки. Коли угорська королева Ізабелла, сестра Жиґмунта Авґуста вислала до Істамбулу послів в справі мадярських полонених, Роксоляна, дізнавшись про те, закликала угорського дипломата і запитала, чи він доручив вже двірським урядовцям подарунки, висловлюючи при тому здивування, що королева висилає посла до ,,непожиточних'' пашів, які нічого не можуть допомогти, але сміють приймати дари.

На майбутнє, казала Роксоляна, хай королева Ізабелла звертається безпосередньо до неї, бо вона важніша у султана й більше може зробити, ніж всі захланні паші. Щобільше, паші мусіли звернути ,,Радісній Султанці'' одержані з Мадярщини подарунки й небагато бракувало щоб з цілої тієї справи кожний з них не вийшов на голову коротший.

До королеви Ізабеллі вислала Роксоляна післанця з листом, запевняючи її про незмінну ,,зичливість'' і приязнь. Цікавий цей лист розпочинався в особливий спосіб: ,,Найдорожча Дочко! Обидві ми народилися з одної матері Еви...''

Роксоляна вела теж переписку з королевою Боною (польською) і снувала враз з нею, мабуть на дорученя Сулеймана, інтриги проти Габсбурґів.

Перебіг життя Роксоляни можна накреслити коротко на основі доступних джерельних матеріялів: Настуня Лісовська попала в татарський полон

(Закінчення на стор. 3-ій,

*) Hammer: Geschichte des Osmanischen Reiches, Pest 1834. Niencewicz: Zbior pamiatek o dawniej Polsce. Warszawa 1822. Szajnocha: Szkice historyczne, Tom III. Zegota Pauli: Starozytnosci Galicyjskie, 1840.

**) "A owoz to Roksolanka,
Co to trzesla calym Wschodem,
Byla nasza Podolanka,
Z Czemerowiec rodem."

Д-р М. Диміцький

БАГАТОМОВНА ВИСТАВКА

Минулого місяця, 20 — 23 -го квітня, відбувся науковий з'їзд хеміків ЗСА, Середньо-Атлантийської Округи, у якому взяло участь декілька тисяч хеміків з різних університетів й індустрій. З'їзд зосереджувався в будинку хемії університету Делевар, у якому була також приміщена великого розміру виставка українського народного мистецтва.

Виставка була знаменито обдумана та стратегічно приміщена в головній почекальні, в будинку хемії, при самому вході, де відбувалася реєстрація учасників з'їзду. Також у тій почекальні американські підприємства мали свої виставки з різною хемічною апаратурою та книжками. Таким чином там перебувала товпа народу й наша виставка була постійно у фокусі, бо заповнювала всі стіни килимами й вишивками, а довкруги, на столиках та у скляних кабінетах, була розміщена різьба, інкрустовані речі тощо. По середині почекальні були приміщені два манекени у гуцульських строях, а на головній стіні, по самій середині, виднів великий напис у синьо-жовтих красках ,,Ukrainian Art Exhibit". Під кожним експонатом були старанно оформлені карточки, які давали пояснення про експонат.

Автор цієї статті і д-р О. Білик взяли участь у з'їзді хеміків, як програмові доповідачі й їм доводилось збирати багато ґратуляцій від своїх колеґ з різних університетів й індустрій. Деякі хеміки европейського походження, як поляки й німці, запитували мене, чому якраз на з'їзді хеміків зроблено українську виставку? Я їм давав пояснення, що українська справа виходить на світову арену й у зв'язку з тим провідні кола ЗСА дають спромогу різним виставкам, щоб познайомити своє суспільство з українською культурою. Мені виглядало, що моя відповідь мала відповідний ефект і мої знайомі приймали її без ніяких застережень.

Я справді гордився нашою виставкою й почувався як у Києві, чи Львові. Моя доповідь мала велику підготову і до того дійшло ще несподіване надхнення. Через те мені пішло все як ,,по маслі''. Я зауважував, що так само почував себе д-р Білик.

Я шукав когось з організаторів, щоб нав'язати контакт та скласти ґратуляції за таке гарне діло у користь нашої справи, але, на жаль, нікого не знайшов. Виставка була промовиста сама по собі і не потребувала додаткових пояснень. Остаточно на стіні, у скромному місці, я побачив карточку, на якій був поданий список організаторів у такому порядку: Гаванько, Гусак, Зарицька, Серба, Скрипець, Шеремета, Грицушко, Руденська, Скамай, Куницька, Матвійків, Гусар, Біллон, Кнегницька, Трофіменко, Лягута та прізвище пана Ткачука. Було також подано, що написи оформила панна Джейн М. Болц, кандидатка наук відділу мистецтва і культури. Виходить, що та небувалого розміру виставка була влаштована відділом Союзу Українок Америки, який має свій осідок у Вілмінґтоні.

Думаю, що згадані пані довершили велике діло в дуже влучному місці, та в дуже слушний час. Вони, наче легендарні музи, показали нашу культуру саме там, де потрібно, для провідної наукової еліти ЗСА. Власне такі речі дають притоку, що у ЗСА починає приниматися наша культура, а наші науковці й молодь, з третього, а то й з четвертого покоління, починають вертатися у своє середовище. Всім тим паням, членкиням СУА, належиться вислів нашого признання та наші ґратуляції. Я гордий за них так само, як за саму виставку українського народного мистецтва.

М. Борисюк

УКРАЇНСЬКА ,,РІДНА ШКОЛА" В НЮ ГЕЙВЕНІ

[в роках 1950 — 1977]

,,Заснували ,,Рідну Школу'' громадяни Ню Гейвену в 1950р. Першим її учителем був д-р проф. Е. Жарський'' — так подано у Звіті до Шкільної Ради у Ню Йорку в 1960 році, за підписом директора школи Евстахії Матвієнко. Напевно ніхто не заперечить цього факту, бо це сталося 26 літ тому, і напевно багато громадян, що взяло участь в основуючих зборах, живе ще сьогодні, і це може підтвердити. Коли взяти до уваги, що в цих роках наше життя, як нових пришельців, ще не було належно зорганізоване, і заіснувало багато обставин, що міняли ситуацію і положення школи, то все ж таки належить ствердити, що це був похвальний подвиг, коли найперше подумано про заснування ,,Рідної Школи'' для наших дітей.

Очевидно українська школа в ЗСА мала вже свою довголітню традицію,бо вже в 1894 році ,,Свобода'' видала відозву ,,До Українських Родичів в Америці!'', в якій проголошено: ,,Старайтеся українські родичі, запалити вогонь любови до рідної прадідної землі, і завзято боріться за волю України в серцях ваших синів!''. Все це, що писалося відтак у ,,Свободі'' про рідне шкільництво, було виявом патріотичних почувань наших поселенців, що розуміли вагу і вартість знання рідної мови серед чужого оточення.

Приїзд нових поселенців у 1950-их роках почав новий період у ділянці шкільництва. ,,Українське вчительство, як пише наш перший учитель школи, у ,,Свободі'' з дня 5-го квітня 1977р., д-р Е. Жарський, насьогодні голова ,,Шкільної Ради'', — ще навіть добре не струснувши з себе крапель морської піни, після переїзду океану, відразу заопікувалося молоддю та зорганізувало українські школи у багатьох місцях поселення. В парі з цим постає й Централя Шкіл Українознавства — ,,Шкільна Рада'' — при Українському Конґресовому Комітетові Америки''. Не було ще тоді програм, бракувало відповідних підручників, а вчили ,,з голови'' й нотаток. Одначе, молодь горнулась до рідної школи, батьки допомагали всіми засобами, й існував великий запал та охота, як найкраще прислужитися рідношкільній справі.

Навчання спочатку відбувалося у дев'ятьох клясах, згодом, за випрацьованою програмою д-р В. Стецюка, перейдено на десятирічку, а вкінці на дванадцятьлітню систему, за взором американських шкіл.За інформаціями деяких громадян виходить, що в початках було яких 150 учнів в школі, на що можна погодитися з резервою, бо звіти років 1955 подають 126 учнів, а перший урядовий звіт із 1956-57 років подає 101 дітей, що вчилися в Ню Гейвені і Бренфорді. До першої кляси вписалося 16 дітей, до другої 8, до третьої 10, до четвертої 22, до п'ятої 10, до шостої 6, до сьомої 8, до восьмої 8, до дев'ятої 3, разом 92 дітей, а в Бренфорді 9 дітей.

У навчальному році 1956-57 в Українській ,,Рідній Школі'' вчило двоє учителів: Любов Данилович в клясах 1 — УІ, а д-р проф. Василь Лев вчив в клясах від УІІ — ІХ -тої кляси. Релігію навчали: о. Йосиф Рейнарович та о. Степан Чомко, парох церкви Арх. Михаїла в Ню Гейвені. Батьки самі оплачували вчителів, вкладками, що виносили 42 доляри річно від одної дитини. Всіх батьків та інших, що підпомагали школу було з Пластом, ООЧСУом, 414 Від.УНС - разом 129 членів.

У роках 1958-1959 директором школи назначено Евгенію Матлу, що рівночасно вчила від першої до шостої кляси, а у вищих клясах заанґажовано проф. Мирослава Борисюка. В цьому році, коли о. Степан Чомко закінчив будову шкільного будинку, учні перенеслися із домівки Народного Дому до нової школи, з цим самим учительським складом. Навчання провадилося також окремо в Бренфорді, під проводом Евстахії Матвієнко, яку по від'їзді Е. Матли до Чікаго, назначив Батьківський комітет на директора школи.

У ,,Бюлетені'' школи за 1962-63 шкільний рік маємо докладно подані інформації про роботу школи, Батьківського Комітету, що його через довгі роки очолював Василь Сивак. Характеристичною є його вступна стаття про стан нашої школи, в якій читаємо: ,,Оце, вже тринадцять років існує наша ,,Рідна Школа''. — Здається, що їй тільки бути і рости, а тим часом сум серце стискає, що число в ній не зростає, а поменшується. Дивне це й ненормальне явище!'' У Звіті Дирекції Школи подано кількість учнів за клясами. І так в першій клясі було 8 учнів, в другій 8, в третій 8, в четвертій 11, в п'ятій 8, в шостій три, в сьомій два, у восьмій - шість, в дев'ятій чотири, в десятій чотири, а в підготовчій клясі 34, разом 88 учнів. У підготовчій клясі, або в т. зв. Суботній Школі навчала Софія Сивак, абсольвентка Учительського коледжу в Ню Гейвені. В клясах віл 1-ої до 6-ої навчання провадила Е. Матвієнко, а у вищих клясах д-р М. Борисюк. Навчання релігії провадили о. монс. Іван Стах та о. прот. Є. Міляшкевич.

Тринадцятлітня гармонійна співпраця учителів, членів Управи й Родичів — читаємо у звіті — мала дуже добрі наслідки. Шкільне оточення з рідною атмосферою було позитивним чинником в закріпленні національної свідомости в наших дітей. Тарас Косович касир, рівнож у цьому бюлетені заподав, що членів, які вплачували вкладки й оплати було всього 48 осіб.

У п'ятнадцятьліття існування ,,Рідної Школи'' у 1964 р. видано ,,Ювілейний Бюлетень'', що рівночасно, на своїх сторінках, відзначив стоп'ятдесятьліття з дня народження Тараса Шевченка. У передовій статті В. Сивака — голови, читаємо: ,,Ми горді за нашу нюгейвенську громаду, що вона жертвенно, морально і матеріяльно піддержує цю школу, і ми вповні спосібні вдержати кваліфікованих учителів й забезпечити нашій молоді повноцінне навчання. Коли мені припала шана бути головою ,,Р. Ш.'' чотири роки, то це є гарним доказом співпраці всього членства, що згідно признає тяглість у виконуванні цієї взнеслої місії, якої кожний із нас піднявся добровільно. З'єднані на полі рідношкільної ідеї можемо виконувати велику і пожиточну працю для нашого народу''.Звіт Дирекції Школи подає вже тільки стан учнів — 74. Навчання релігії провадив о. Іван Забава та о. Ф. Борецький, а в Суботній Школі вчила Павлина Лодинська, абсольвентка Державної Учительської Семінарії.

У звіті секретаря Василя Добчанського читаємо: ,,Найбільшим успіхом у роботі кожної організації є тяглість, це значить, коли певні, довірені одиниці виконують свої функції на протязі кількох каденцій. Так сталося в нас, вислідом чого є тяглість праці і задовільний успіх. Склад Управи був цей самий, з цим, що голові допомагав ретельно Микола Кошак, що від початку існування школи завжди був готовий і радий віддати свій труд і досвід для добра школи. Із жалем і сумом попрощали ми цінного члена бл. п. Антона Маланчука, який ціле життя трудився для рідної справи, а зокрема допомагав у рідношкільній праці. Його світле життя, разом з бл. п. Василем Шматою,членом—основником нашої школи, що помер 18-го грудня 1956 р., хай стане взором для багатьох, що розуміють народну посвяту і нашу ціль у продовжуванні українства на цій землі''.

У Звіті Дирекції ,,Рідної Школи'' за 1966 р. знаходимо, що в першій клясі було 13 учнів, в другій — 4, в третій — 7, в четвертій і п'ятій (з'єднані) — 7, в шостій — 10, в сьомій — 9, у восьмій — 2, в дев'ятій — 2, в десятій — п'ять, в Суботній Школі — 15, разом 74 учнів. Звіт Дирекції Школи за 1967 рік подає, що до щколи зголосилося 71 учень, в якому то числі Суботня Школа начислювала 20 учнів. Управителькою Школи була Е.

(Закінчення на стор. 3-ій)

Виставка образів Степанії Бернадин

Заходами Фінансової Комісії СФУЖО і Об'єднання Жінок ОЧСУ, 22-го квітня ц.р. у Філядельфії в залі УСО „Тризуб" відбулося відкриття виставки образів Степанії Бернардин. Вступне слово про малярку сказала Марія Харина, яка і запросила проф. Петра Мегика офіційно відкрити виставу. Проф. Мегик заторкнув сьогоднішні проблеми в пластичному мистецтві, нав'язуючи до минулих періодів в українському мистецтві, та в останніх словах промови побажав мисткині успіхів у дальшій праці на полі пластичного мистецтва.

Відкриття відбулося при великій кількості любителів мистецтва, друзів, знайомих, що прийшли привітати її з тієї нагоди. В гутірках та обміні думок в подібних випадках, зокрема серед мистців і любителів мистецтва доводилось чути твердження про те що іноді людина в стані невільника може себе приємно почувати, бувши невільником почувань до будь-якого роду мистецтва. З часу коли людині стане доступним зрозумінням добра, істини, та краси, останні можуть заволодіти почуваннями та волею. І від тих почувань людині іноді нелегко звільнитись. Стан таких палких почувань, як довідуємось, переслідував і нашу малярку на протязі всього прожитого часу, навіть коли обставини існуючі на рідних землях України, еміграція, тяжка заробітчанська праця в країні поселення, родинні обов'язки дружини й матері довго не дозволяли втілити ці бажання в дійстність. Тимбільше що поринувши в кипучий вир громадсько-політичної праці в українській громаді, не багато вона й мала потрібного часу.

Несподівано Степанія Бернадин опинилася на порозі Пеннсильвенійської Академії Красного Мистецтва у Філядельфії. Великі бажання жити в мистецтві, розмовляти, дискутувати, слухати про його таємниці, говорити його мовою, шукати за його правдою-здійснилися. Переступивши поріг академії-ці почування зустріли її як той незнайомець, чужий, а опісля як гість, і накінець як господар цілого її буття. Вона стала невільницею мистецького поклику. Стримління знайти відповідь на все що ввесь час її цікавило довело до тих стежок по яких ходять люди, що обожають природу і її Творця. У неї зродилось бажання бути таким мистцем, який завжди боїться бути непізнаним, в противлежність тим, які промовляють до нас мовою неясною, бо ж бояться щоб їх не пізнали. Адже для неї тепер стало незаперечним що мистецтво є ніщо інше як стан дії людини, при якім свідомо за допомогою зовнішніх знаків передається іншим свої почуття. Стало незаперечним, що малярська мова, як інша мова людської душі, повинна бути нерозривна з народом, з його ґрунтом, з його історичним розвитком. Час перебування в Академії та успішне її-закінчення утвердили нашу малярку, що праця і прямування з повною щирістю, завзятістю та упевненістю, власним устійненим шляхом, ніколи манівцями — це правильний шлях. Шлях цей лежить не в нагромаджуванні ефектів та курйозів, а в простоті та природності. Виставлені праці на виставі запевнюють, що малярка вибрала правильний шлях, та що її відношення до мистецтва щире і обіцююче. На виставці виставлено: портрети, краєвиди, абстракти, квіти, рисунки, виконані олією, акварелями, акриліком, сепією, вуглем, ґвашем і графіка, від монотипій, сухої голки по кольорові акватінти. Виставку, яка тривала три дні відвідало 290 осіб, а з 92-ох виставлених картин 64 закупили любителі мистецтва.

П. Капшученко

ПОВІДОМЛЕННЯ

Генерал ПАВЛО ШАНДРУК від 4-ох місяців тяжко хворий, прикутий до ліжка. Його Достойна Дружина перебуває в шпиталі. Висловлює подяку за надіслані численні листи, але відповісти зараз не може.

З доручення — Сот. ВАСИЛЬ СЕРДЮК

УКРАЇНКА, ЩО СТАЛА...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

одного літнього вечора 1518 р. в хвилині, коли біля церкви чекала на своє вінчання. Попала вона в руки татар разом з іншими дівчатами та хлопцями з міста. По довгій і важкій подорожі возом та піхотою, дісталася вона на Крим. З огляду на її непересічну красу, татари не пігнали Настуні разом з іншими дівчатами на торг до Каффи, але, як товар великої вартости, віддали її на спеціяльний вишкіл та „перевиховання". Після закінчення цього вишколу, вивезли її на ярмарок невільниць до Істамбулу (Царгороду), де купив її один з вищих урядовців султанської палати на службу в гаремі для однієї з султанських одалісок.

Доля схотіла, що султан побачив Роксоляну принагідно в гаремі. Він запросив її до окремих кімнат і по довшій розмові Роксоляна одержала, на приказ султана, окреме гарне приміщення. Незабаром відбулося вінчання султана Сулеймана з недавньою служкою гарему.

Роксоляна зуміла так оволодіти Сулейманом, що не зважаючи на старовинні звичаї та численний гарем, вона стала єдиною дружиною султана, проти спротиву та негодування всіх інших жінок в гаремі.

Коли народився їй син Селім, Роксоляна потайки його охрестила. Одначе незабаром один з високих урядовців, Ахмед баша, в розмові з Роксоляною натякнув на те, що про це знає. Роксоляна знайшлася в прикрій ситуації, але зуміла з неї вийти, а Ахмед баша заплатив за свій натяк головою.

У султана був первородний син від першої дружини, якому прислуговувало право наслідства до батьківського трону. Це було дуже не до вподоби Роксоляні, бо вона хотіла за всяку ціну бачити на батьківському троні свого сина Селіма. Над цим вона довго міркувала й у висліді її син таки став престолонаслідником.

Султан безмежно довір'яв Роксоляні. Він повір'яв їй державні справи, які вона завжди розв'язувала як слід. Коли турки виправилися перший раз під Відень у 1529 р., Роксоляна мабуть була там із своїм чоловіком та їй приписують те, що вона вплинула на султана, щоб наказав військам відступити, не здобувши Відня.

Скромна та лагідної вдачі, як про це свідчать сучасники, Роксоляна назверх відреклася християнської віри, прийняла магометанську і завжди молилася обернена обличчям в сторону Мекки, одначе в душі залишилася християнкою. Вона не вагалася усунути в дуже зручний спосіб усіх, хто намагався перешкоджати у зреалізуванні її плянів та замірів.

Д-р Осип Назарук у своїй повісті каже, що мати Роксоляни, дізнавшися від жидівських купців про долю своєї Настуні, подалася з їх допомогою до Істамбулу і там пізнала свою дочку, як та роздавала милостиню. Роксоляна забрала матір до своєї палати, де вона перебувала деякий час. Одначе автор не згадує про дальшу долю матері. Жиди, які привезли матір Роксоляни, просили її про інтервенцію у польського короля в справі звороту пограбованого в них пограничною шляхтою добра. Роксоляна написала листа до короля та післала йому в подарунку білля, що було свого роду погрозою.

О. Назарук згадує теж, що після віденської виправи, Роксоляна подалася до Мекки, щоб згідно з приписами магометанської релігії поклонитися каменеві, на якому спочив Магомет. Сулейман хотів їхати разом із своєю дружиною, але державні справи перешкодили йому в цьому. Після важкої дороги пустинями, Роксоляна прибула до Мекки та виповнила всі приписані практики. Там вона зустріла якогось ворожбита чи монаха, який переказав їй події з її життя та пророкував майбутнє.

Годі ствердити, чи ці події, що їх подав О. Назарук, були історичними фактами, чи тільки вигадки для повісти. Султан Сулейман був останнім з могутніх султанів. Його наслідникам щастя вже не дописувало й величезна імперія, що простяглась в трьох частинах світу, почала поволі розпадатися. Сьогоднішня Туреччина зійшла до ролі третьорядної держави та все ще має труднощі з греками, курдами та іншими народами, землі яких колись загарбала, а які живуть на своїй землі й ніяк не даються потурчити, а навпаки, домагаються своїх прав.

Про те, щоб Роксоляна зробила якийсь корисний вчинок для свого рідного українського народу, нема відомостей. О. Назарук згадує у своїй повісті, що з нагоди уродин другої чи третьої дитини, Роксоляна мала просити султана, щоб випустив на волю 300 бранців з рідних земель. Сьогодні годі ствердити, чи так справді було.

ДВА НОВІ ДОКТОРИ УВУ В КАНАДІ

В часі зустрічі представників Українського Вільного Університету мгра Володимира Діловича й о. Палладія Дубицького в Колегії св. Андрея на кампусі Манітобського університету в Вінніпезі вручено два докторські дипломи паням Каролині Гайдай і Люїзі Леоб, що були промовані в УВУ в Мюнхені в 1976 р. Передаючи привезені з Мюнхену з затвердженням Баварського Міністерства Освіти дипломи абсольвенткам УВУ, проф. Яр. Рудницький подав до відома зібраним представникам українських учителів і громадянства Вінніпегу теми їх докторських дисертацій: пані К. Гайдай опрацювала „Життя і творчість Петра Карманського в Канаді", а пані Л. Лоеб — „Переклади з української літератури й українські інтереси Флоренс Рандал Лайфсей". Обидві дисертації заторкнули справи україніки-канадіяни й були прийняті в 1976 р. в УВУ в Мюнхені. (С. Д.).

КОЛИСКА УКРАЇНСЬКОГО...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

берг — високий 15 метрів і оба мають понад 30 метрів ширини. В їх підніжжю є природний басейн, в якому можна купатися.

5. „Сальто Капйові" — недалеко місцевости тієї самої назви. Річка й озеро рівнож мають назву Капйові і впадають до річки Парана, яка має кілька клм. ширини.

6. „Сальто Тобай" — в окрузі Хардін Амеріка. Річка Тобай вливається до річки Парана, яка творить там великий закрут — наближуючися до рути 12-ої, яка лучить Посадас і Порт Ігвасу, що находяться на віддалі 375 кілометрів.

7. „Сальто Беррондо" — недалеко міста Обера на озері тієї самої назви, що має доїзд з кількох сторін дорогами, які з різних сторін прямують до „Капіталь дель Монте" (столиці гір), що ним є місто Обера.

8. „Сальто Урагвай" — недалеко місцевости Лібертад на річці тієї самої назви, що впадає до річки Парана. Слід зазначити, що такі назви, як Урагвай, Ґвасу, Пірай та другі, це назви в мові „ґварані", якою ще й тепер послуговуються тубильці індійського походження.

9. „Сальто Містеріосо" — в околиці місцевості Дос де Мажо, яку щойно тепер починають заселювати.

10. „Сальто Пака" находиться в джунглях недалеко місцевости Панамбі. Водоспад має 48 метрів висоти і як водоспад, так і тої самої назви озеро мають надзвичайно гарну панораму місіонської лісової пущі.

Українські скупчення в Місіонес на протязі пройденого 80-річного часу вклали багато праці і заходів над розбудовою цієї провінції. Від перших днів свого поселення вони кров'ю і потом зросили ці місіонські джунглі та своєю працьовитістю і витривалістю перетворили їх в продуктивні рільничі господарства та різні плянтації, що є основним багатством цієї провінції. В тих тяжких початкуючих відносинах наші поселенці промощували собі можливості прожиття. Із викорчуваного дерева — вони своїми власними і мозолистими руками будували свої перші доми, а з тим і церкви та каплиці. Підтропікальний клімат, злющі комарі та червона краска землі вибили своє тавро на їх спрацьованих постатях, але ці наші — за словами Стефаника — „сини землі" вийшли переможцями. Їх працьовитість та витривалість поставили їх на ноги і тими ж прикметами вони не тільки промостили собі належний шлях будучности, але головне, що не зважаючи на всі пережиті труднощі, вони не згубили своєї української душі, своєї української індивідуальности.

Відзначуючи 80-річчя нашого поселення, поодинокі українські скупчення провінції Місіонес можуть бути горді зі своїх осягів. Сьогодні в них є не лише добрі господарства та різні плянтації, але також ряд більших чи менших підприємств, склепів та варстатів. Вони збудували в різних місцевостях понад 40 церков та каплиць. Є школи з власними домами, є учителі, професіонали, були також „інтенданти" і посли українського походження, що підкреслювали це своє українське походження, здобували признання цілого оточення. Все це взяте разом наявно підтверджує велику життєздатність нашої спільноти, яка користується якнайкращою опінією не лише адміністративної влади, але всього населення, яке українців належно доцінює та поважає.

Учасники голосяться на Хоровий Семінар

(ПРО-КУК - Онтаріо) — Після успішного переведення першого Хорового Семінара в 1976 р. зацікавлення цьогорічним Семінарем, який відбудеться від 2-го до 16-го липня ц.р. в Анкастері біля Торонта, зростає не тільки серед новозголошених учасників на цьогорічний Семінар, але й минулорічні учасники хочуть скористати із знання нових викладачів.

Викладачами цьогорічного Хорового Семінара є відомі знавці диригентського діла: д-р Богдан Кушнір, диригент і професор музичного факультету при університеті Вейн Стейт у Детройті; маестро Володимир Божик, викладач музики й диригент відомих хорів, у тому Капелі Бандуристів ім. Т. Шевченка; маестро Юрій Оранський, директор УМІ в Філядельфії та диригент, спеціяліст молодечих хорів Крім того запрошено інших знавців хорового мистецтва з гостинними викладами.

Викладачі плянують використати всі найновіші методи (звукозаписів, відео — і звукоапаратів ітп.) для контролі й присвоєння диригентських завдань. Заплянований також відбути кілька прогулянок на культурні імпрези (Шекспірівський Фестиваль, симфонічний концерт, оперу й пробу канадського хору).

Оцінюючи значення Хорового Семінара, Дирекція Шевченківської Фундації призначила заздалегідь грошову допомогу в сумі 1,000 дол. а Провінційна Рада КУК-Онтаріо робить усі старання, щоби зменшити адміністраційні кошти Семінара.

Приємно ствердити, що між зголошеними велика кількість членів молодечих організацій, яким залежить на втриманні й піднесенні рівня хорового мистецтва поза межами України, як також на забезпеченні майбутнього існування наших хорів.

Зголошення на Хоровий Семінар приймаються тільки до 15-го травня, а по ближчі інформації проситься писати на адресу:

Ukrainian Choral Seminar
1350 Indian Grove
Mississauga, Ont.
L5H 2S6
Canada

КОНЦЕРТ ХРИСТИНИ ПЕТРОВСЬКОЇ

Ню Йорк. — Піяністка Христина Петровська матиме тут в понеділок, 16-го травня ц. р., о год. 8-ій вечора в приміщенні Карнегі ресайтел голл свій концерт. Білети вступу в ціні 4 і 3 доляри можна набувати при касі вступу. В програмі твори світових композиторів.

УКРАЇНСЬКА „РІДНА ШКОЛА"...

(Закінчення зі стор. 2-ої)

Матвієнко, що провадила навчання в молодших клясах (1— 5), а Василь Сивак викладав предмети українознавства в УІ, УІІ, УІІІ, ІХ і Х клясах. Релігії навчали студенти теології із Стемфорду: Іван Терлецький, Богдан Косович, Еміль Іскат, та о. Іван Іляшенко. В Суботній Школі провадила навчання Христя Добчанська-алюмна РШ. Від 1965 до 1970 р. головою Шкільної Управи обрано проф. Івана Телюка, що і з членами Управи прикладав всіх сил, щоб вдержати школу на відповідному педагогічному рівні. Тоді заанґажовано до навчання проф. д-р Василя Лушіва, що був працівником Бібліотеки Єйлського Університету, Славістичного Відділу. поруч з ним вчили Марко Гірняк, абсольвент Колегії св. Василія в Стемфорді, Конн., і д-р проф. Мирослав Борисюк, що по одержанні докторату на Колюмбійському університеті з клясичної філології, повернувся назад до нашої школи. Були це бурхливі роки, коли американські студенти по школах демонстрували і протестували проти „естаблішменту", намагаючись ввести нові радикальні методи навчання і виховання.

Від 1971 до 1977 р. головою залишається в порядку тяглости д-р Омелян Лодинський. Ми всі є свідками його наполегливої праці і подивугідної посвяти. Стоїмо на порозі нового 25-ліття, а з цим нових завдань і обов'язків. Коли в ЗСА у 1965/66 шкільному році школи Українознавства охоплювали понад 10.000 дітей і 400 учителів, то у шк. р. 1975/76 занотовано половину цієї кількости. Чому така розбіжність чисел? В чому суть лиха? — запитує д-р Е. Жарський, голова Шкільної Ради УККА. Проф. д-р В. Радзикевич у відозві: „Україна кличе" подав: „Наша молодь — наші найбільші цінності, найдорожчий скарб народу! Втрата молоді — смерть Нації!" Тому не сміє жадна дитина стояти осторонь від „Рідної Школи"! Україна кличе голосом тривоги! Чи чуєте Батьки й Матері?

Товариство Прихильників УНР

У середу 6-го березня ц.р. відбулися річні загальні збори Т-ва. Прихильників УНР в Рочестері, Н.Й.

У своєму звіті, голова Т-ва М.Білок зазначив що завданням Т-ва є гідно репрезентувати наш Державний Центр в американському світі та серед нашого українського суспільства, та співпрацювати з тими організаціями, які стоять на засадах самостійности й соборности Української Демократичної Держави.

Наше завдання також зібрати якнайбільше коштів для нашого Центру, щоб уможливити його успішну працю в боротьбі проти московсько-російських узурпаторів, які вважають Україну за свою „губерню".

В цім році ми працювали наполегливо, щоб зібрати якнайбільше коштів для нашого Державного Центру УНР, бо без грошей ніяка організація неспроможна щось зробити для визволення нашого народу з московського ярма, в цім році ми зібрали 479.00 дол. які переслані по належності.

Контрольна Комісія нашого Т-ва, перевіривши бухгальтерську відчитність і ведення діловодства, знайшла все в повному порядку і рекомендувала загальним зборам уділити довір'я управі та винести їй подяку за її працю.

Управа після голосування, залишилася в попередньому складі, а саме М.Білок, А.Калиновський, Г.Тригула, П.Косенко, М. Лялька, І.Саламаха й пані Меланія Дмитрова. В Контрольній Комісії-В.Іванців, П.Лихошерст та Х.Довгалюк. Присутні внесли побажання - в цьому році приєднати більше платників Т-ва та розбудувати далі фонд ім.С.В.Петлюри, як запоруку безперебійного фінансування Державного Центру УНР.

М.Б.

В першу сумну річницю смерти Дорогої Прятельки юних літ

Стефи Криницької

на Український Музей в Ню Йорку зложили 30.00 дол.

Ню Йорк, 10. V. 1977 р. Надія КОКОЛЬСЬКА і Д. А. Б.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ нашої Найдорожчої МАМИ і БАБУСІ

бл. п.

ОЛЬГИ ЯЦУШКО з ВОЛИНЦІВ

будуть відправлені

СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

у ВІВТОРОК, 17-го ТРАВНЯ 1977 р., о год. 8-ій ранку в церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в НЮАРКУ, Н. Дж.;

в ПОНЕДІЛОК, 16-го ТРАВНЯ 1977 р., о год. 7:30 ранку, в церкві ЧЕСНОГО ХРЕСТА при 31 Авеню в АСТОРІЇ, Н. Й.

Про молитви за душу Покійної просять — сини — РОМАН і донька — ЛЮБОВ ШЕГЕДИН з родинами

Спілка Українських Журналістів Америки

повідомляє, що

в Ню Йорку відбудеться **дня 10 червня 1977 р.**

В ПЕРШУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

ВЕЧІР НА ПОШАНУ

сл. п. ред.

РОМАНА КУПЧИНСЬКОГО

Почесного Голови СУЖА

Ближчі інформації у дальших повідомленнях.

Ділимося сумною вісткою, що дня 1-го травня 1977 року відійшов у Вічність на 68 році життя

Д-р МИХАЙЛО ТУРЧМАНОВИЧ

професор модерних мов і політичних наук на Люіс Університеті в Локпорт, Ілліной.

Горем прибиті:

дружина — НАТАЛІЯ

доня — ІННА ТУРЧМАНОВИЧ ВИНН з мужем ТОМОЮ

доня — СОФІЯ СТРІБИК з мужем МИКОЛОЮ

ТРЕТІЙ З'ЇЗД СЕНЬЙОРІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

відбудеться
НА СОЮЗІВЦІ В КЕРГОНКСОН, Н. Й.
в днях від ПОНЕДІЛКА 30-го ТРАВНЯ до П'ЯТНИЦІ 3-го ЧЕРВНЯ 1977 Р. (4 ДНІ)
з такою
ПРОГРАМОЮ

1. **ПОНЕДІЛОК, 30-го ТРАВНЯ,** від год. 3-ої: Реєстрація і познайомлення; Відкриття З'їзду; Схвалення програми З'їзду; Привітальна вечеря.
2. **ВІВТОРОК, 31-го ТРАВНЯ:** Прийняття протоколу Другого З'їзду з вересня 1976 р.:
   Звіти з діяльности З'їздового Комітету Сеньйорів УНС.
   Звіти з праці Комісії Головного Уряду УНС для справ старших членів;
   Дискусія над звітами;
   Доповідь архітекта ІВАНА ЗАЯЦЯ з Ню Йорку про „Житлове будівництво для старших людей";
   Запити й дискусія.
3. СЕРЕДА, **1-го ЧЕРВНЯ: Доповідь головного предсідника ЙОСИФА ЛИСОГОРА про заходи УНС в справі побудови дому для сеньйорів УНС на Союзівці**
   Запити й дискусія;
   Обговорення і схвалення статуту Об'єднання Сеньйорів УНС та утворення Об'єднання.
4. **ЧЕТВЕР, 2-го ЧЕРВНЯ:** Доповідь представника федерального Уряду про доми для старших й можливість побудови такого дому на Союзівці;
   Фільм з Другого З'їзду Сеньйорів УНС та свята відслонення пам'ятника Лесі Українки на Союзівці в вересні 1976 р.
   О год. 6-ій вечором: святочна вечеря (бенкет) з розваговою програмою та виступом ІВАНА КЕРНИЦЬКОГО—ІКЕРА.
5. **П'ЯТНИЦЯ, 3-го ЧЕРВНЯ:** Вибір керівних органів Об'єднання Сеньйорів УНС;
   Схвалення часу Четвертого З'їзду;
   Схвалення резолюцій і рекомендацій;
   Працальний обід;
   Закриття З'їзду.

Закликаємо усіх Сеньйорів УНС організувати місцеві гуртки (клюби) сеньйорів УНС і зголошувати їх З'їздовому Комітетові Сеньйорів УНС на адресу Товариства „Самопоміч", 98 Друга Авеню, Ню Йорк, Н. Й. 10003 та вислати на Третій З'їзд Делегатів тих Клюбів. Крім делегатів до участи в З'їзді запрошені всі сеньйори з родинами. Участь у З'їзді слід зголошувати до 20-го ТРАВНЯ до управи Союзівки на адресу

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION ESTATE
KERHONKSON, N.Y. 12446
Тел.: (914) 626-5641

Учасники З'їзду будуть користати зі значної обнижки заплати за побут на Союзівці, яка виносить 52 доляри від особи за цілий час З'їзду, або по 14 дол. денно при коротшім побуті. Члени родини платять ті самі оплати.

За Комісію Головного Уряду для справ старших членів:

Інж. Степан Куропась, голова
Д-р Ярослав Падох, секретар
Володимир Дідик, касир

За З'їздовий Комітет Сеньйорів:

Мгр Микола Шпитко, голова
Д-р Галина Носковська-Гірняк, секретар

Появилася нова платівка „Гомону"

Перед нами нова платівка хору „Гомін". Вже сама обгортка зразу звертає нашу увагу. „Гомін" — великим червоним від руки написаним товстим шрифтом напис, внизу гарна українська віньєтка ясно — сірої барви у цілковитому контрасті до верхньої частини, робить цю обгортку оригінальною і цікавою. Її виконав артист Ростислав Глувко. На задній сторінці поміщено світлини хору, диригента Ярослава Бабуняка та акомпаньятора Вілліяма Ітона Джонса. Слідують описи історії хору у двох мовах. Репертуар цієї платівки різноманітний — клясичний, народний та популярний.

Після довгих років, а минуло вже більш, як 25 років від заснування хору, цього Репрезентативного Ансамблю Союзу Українців у Великій Британії, що ця перша, і є надія не остання платівка побачила світ. Правда попередньо хор наспівав одну, одначе невдалу платівку з колядками. Цією новою платівкою „Гомін", так би мовити, показав свою „візитівку", свій пашпорт.

Із клясичних творів хор виконує із зрозумінням 15-ий концерт Д. Бортнянського „Прийдіте Воспоїм Людіє". Багатство нюансів, чіткість вимови, дуже добра динаміка, а зокрема друга частина „лярго маестозо" показує хор і його диригента в найкращому світлі. Це безсумнівно одна з кращих точок на платівці, авбстрагуючи від того, що тенори у двох місцях звучать пересилено, а акомпаньятор подекуди трішки випереджує хор акордами. В пісні „Бандуристе орле сизий", добре співає соліст В. Сверлюк і хор, який звучить повно. Гарні форте і піяна. В останній стрічці, де баси співають свою партію відчувається маленьке звільнення темпа, і цим способом затрачується певну бравуру, що у висліді створює тяжкуватість звуку.

„Сонце низенько" — в'язанка українських народних пісень поміщена у вдалому контрасті до попередньої. Вона добре і легко виконана. Добра інтонація і дикція у швидких вокальних фразах є додатковими атрибутами цієї в'язанки; музична обробка маестра Ярослава Гаврилюка, диригента хору „Діброва" у Братфорді та маестра Я. Бабуняка. Обробки радше консервативні, задержані у стилю, а вдалі тим, що гармонійно оправдані.

„Ой під гаєм зелененьким" — народна пісня, музика М. Ф. Колесси. Гість соліст, відомий тенор Володимир Луців. Цю пісню надзвичайно добре виконує соліст і хор. Це знаменитий зразок гарної української пісні. У ній Микола Ф. Колесса дав велику можливість динаміки, кольориту звуку і інтерпретації, як для соліста так і хору, а чудова мелодія і досконала композиція, роблять її вельми вартісною точкою у репертуарі найкращих хорів. Останній заспів хору з гарним „крещендо — декрещендо" показують клясу цього аматорського хору і проблиски професіоналізму.

Друга сторінка платівки починається піснею „Марширують вже повстанці", яку взято із співаника УПА, музична обробка О. Бобикевича. Однак, цю пісню, правдоподібно, скомпонували Р. Купчинський або Я. Ярославенко у 20 чи 30 роки і тому, що вона попала до згаданого співаника її так і охрестили. Цю пісню добре записано і „Гомін" її добре виконав. Вдало і переконливо віддано „крещенда", цим підкреслюючи бравурність твору. Вдалий фортепіяновий супровід спочиває в руках Вілліяма Ітона Джонса, довголітнього акомпаньятора хору, великого приятеля українців та любителя нашої пісні. Накінене диригентом темпо маршу і т. зв. півголосний спів є зовсім правильні.

Слідує „Ставок заснув" — соліст І. Туєшин тенор. Обробка цієї німецької мелодії композиції п. Пфайля спочиває в руках Дмитра Котка та Яреми Гордія, колишнього диригента „Гомону". Ця пісня від довгих років є у постійному репертуарі наших хорів. Згадані обробки роблять її ще більше зближеною до будь-якої української пісні. Цю пісню І. Туєшин виконує із зрозумінням, хоч його інтонація і ритм мають дещо до побажання. Підклад хору тут зразковий.

„Човник хитається". Кольорит хору гарний, виконання легке, вдало відтворено певний „голосовий рух", віддаючи цим атмосферу пісні та дійсно розраду душі. Слова Р. Купчинського, музична обробка Є. Козака. Мало відома сучасна пісня „Чарівниця" на слова А. Драгомирецького у музичній обробці М. Степаненка, вдало скомпанована і хоч її можна б зараховувати до пісень легшого жанру, вона не є „дешевою " піснею, а навпаки робить дуже миле і серйозне враження на слухача. Тенор Володимир Луців і хор виконують її дуже добре. Цікавими є тут переспіви поміж солістом і хором.

Пісня про „Олексу Довбуша", це народна пісня у музичній обробці Б. Крижанівського, яка повинна бути у репертуарі кожного поважного хору, цей бо твір має усі атрибути. Гарна мелодія, цікаві слова, музичні степенування, містерія напруження і можливість віддати багато динаміки, що й вміло використав диригент Ярослав Бабуняк. Усе це робить цю пісню, конечною включити у „залізний" репертуар хорів. Це пісня у клясичному її хоровому виді, а обробка її на чоловічий хор Я. Бабуняком — вдала і є додатковим вкладом до репертуару чоловічих хорів.

Останньою точкою цієї доброї платівки є улюблена народна пісня „Розпрягайте хлопці коні" в обробці Я. Бабуняка. Ця популярна пісня виконана із зрозумілою „вервою" у правильному темпі з дуже добрим зростанням крещенда та кінцевим форте, яким не один хор позавидував би. Цією платівкою „Гомін" склав іспит зрілости і це вже документ, вислід 25-літньої праці і великої любови хористів до української пісні, яку вони поширюють по світі у, часами тяжких обставинах. Тут конечно треба підкреслити, що якість хору визначає його диригент. Очевидно, при умові хоча доброго голосового матеріялу, його інтерпретація, ним накинене одне чи друге темпо, хорове забарвлення, а найважливіше музикально оправдані гарні фрази, з яких складається кожна пісня, роблять її буденною, гарною доброю, або дуже доброю. Треба погратулювати маестрові Ярославові Бабунякові за його великий вклад у випровадження цього аматорського хору на певний культурний рівень. Подяка належиться Союзові Українців у Великій Британії, які фінансово допомогли, щоб ця платівка побачила світ. Видавець платівки „Хвилі Дністра" із Клівленду ЗСА, власником якого є Василь Ільчишин, що вже роками видає дуже добрі і цінні та потрібні платівки. Платівку можна набувати у ЗСА, Канаді, Европі, Австралії та Південній Америці.

Усі пісні на платівці виконані при акомпаньяменті фортпіяна. Маю надію, що маестро Я. Бабуняк на черговій платівці „Гомону" наспіває деякі твори „а капелля", а передусім твори наших клясиків, як Бортнянського, Веделя та інших.

Ярослав Боян

Окружний Комітет УНС в Детройті

(Закінчення зі стор. 1-ої)

організатор Богдан Дейчаківський. В останніх роках організування нових членів для УНСоюзу в загальному не покриває біжучих втрат. Це зовсім невідрадне явище, бо зріст членства забезпечує всебічний ріст та розвиток УНС. Бездоганна фінансова господарка УНС, який вже перейшов 41 мільйонів долярів майна, це лише одна площина, яка базується на членстві. Зменшення членства заразом відіб'ється на фінансовому рості.

Наша Округа, як складова частина УНС, не зайняла передового місця в тому чвертьріччі серед інших округ. За цей час приєднано 45 нових членів, це рівняється поверх 60% чвертьрічної квоти у відношенні до 305 членів річно. Цей стан мусимо направити в наступному чвертьріччі. Для того потрібно жвавішої активности секретарів та тісної співпраці з обласним організатором.

Окружний організатор головний радний Євген Репета, доповнюючи насвітлений Б. Дейчаківським стан нашої округи, подав декілька практичних вказівок для успішнішої роботи в терені. Особливо слід нав'язати тісну співпрацю з далековіддаленими Відділами, бо їхня слаба активність від'ємно впливає на загальний вислід Округи в цілому.

В дискусії над інформаціями організаторів забирали слово: Р. Татарський, Я. Базюк, В. Папіж, д-р А. Слюсарчук, Д. Кошильовський, В. Дідик та інші. Більшість з них дошукувалися причин, через які зменшується активність секретарів і тим самим вислід організаційної роботи. При тому вказували на недостатні інформації з боку Головної Екзекутиви УНС про нові роди забезпечень, організаторські курси на „Союзівці", а про заходи будови дому для сеньйорів кружляють суперечні дійсному станові вісті. Докладніше обговорювано працю Відділів у далековіддалених від Детройту містах. Більшість їх належить до тих 11 Відділів, що в цьому році не приєднали ні одного члена.

В другій частині нарад голова Володимир Дідик детально зреферував пляни союзової та громадської роботи Окружного Комітету. Випрацьований ним плян праці окреслював також обов'язки окремих референтів управи Окружного Комітету. Пред'явлені пляни праці були пристосовані для потреб, а також спроможностей їх реалізації управою. Особливо влаштування в літньому сезоні „Союзового дня", який вже увійшов у традицію округи, а також „Зустріч Сеньйорів" в осінньому часі.

Обміркувавши цілість порушених справ, вирішено: а) ближчим контактом з віддаленими Відділами та тіснішою співпрацею з обласним організатором Б. Дейчаківським посилити організаційну роботу Округи, щоб слідуючому чвертьріччі осягнути призначену квоту нових членів і, по змозі, доповнити недостачу за минулі місяці. б) Голова 341-го Відділу у Віндзорі, Онт., Петро Мудрий прийняв зобов'язання перевірити можливості в „Українському Селі" в Емерстбургу, Онт., для влаштування „Союзового дня" в неділю, 24-го липня ц.р.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 15-го ТРАВНЯ 1977 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Б-ва св. Івана Хрестителя 76-ий Відд., о год. 1-ій по пол., в укр. кат. школі при Сенфорд і Айві вул. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — В. Боярський, предс., Т. Клебан, кас., Ю. Демчук, фін. секр.

Заповідають пожвавлення совєтської активности в Африці

Вашінгтон. — В окремому дослідному звідомленні Конгресу ЗСА, який підготовила Конгресова бібліотека на підставі аналітичних праць численних осіб і агенцій, в тому числі розвідчих служб, опублікованих статтей в пресі і фахових журналах, говориться, що Совєтський Союз з допомогою альянтів посилив свій вплив на загальне життя в Анголі, починаючи від війська і кінчаючи на риболовлі, та що комуно-російська агресивність там може вказувати на новий, більш агресивний плян СССР в країнах третього світу. Звідомлення Конгресової бібліотеки між іншим стверджує, що Совєтський Союз користується допомогою понад 20.000 кубинців і східніх німців, які перебувають в Анголі. Дослідну студію запропонував конгресмен Ларри Вінн, республіканець з Кенсас, член Конгресового комітету для міжнародних зв'язків. „В загальному, совєтська активність в країнах третього світу є поміркованою і неголосною, — говориться у звідомленні Конгресу, — але така активність СССР в Анголі носить відкрито агресивний характер і є безкомпромісовою. Ця активність різко відрізняється від таких же совєтських активностей в інших країнах. Багато політичних обсерваторів на Заході, — говориться далі в звідомленні, — бачать у цьому поступованні нові напрямні совєтської активности на африканському континенті. Студія, яка займає 186 сторінок друку, твердить, що росіяни вже мають великі впливи в Анголі, які вони здобули за допомогою вже згадуваних кубинців, східніх німців і португальських комуністів. Самих росіян, згідно з опінією західніх спостерігачів, є в Анголі не більше як 200 осіб.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!